

Джек Лондон

Съюзът на старците

В казармата съдеха човек. Той беше стар местен жител от поречието на река Бяла риба, която се влива в Юкон, под езерото Льо Барж. Не само целият Доусън, но и жителите на Юконския край, на хиляда мили нагоре и надолу по течението на реката, се развълнуваха от случката. За англосаксонца – завоевател на земи и морета – беше обичайно да раздава правосъдие на покорените народи, като много често таваното правосъдие бе твърде сурово. Но при делото на Имбер правосъдието за първи път се оказа недостатъчно и слабо. От гледна точка на прецизността наказанието нямаше да отговаря на това, което бе извършил. Че ще го накажат, нямаше никакво съмнение и въпреки че наказанието щеше да е голямо, Имбер имаше само един живот, а беше похитил живота на мнозина.

Всъщност ръцете му бяха изцапани от кръвта на толкова много хора, че приписаните му убийства не можеха да се преброят. Пушейки лулите си край пъртината или седейки на топло край печките, мъжете грубо пресмятаха броя на хората, които бяха загинали от неговата ръка. Те всички бяха бели, тези нещастници, и бяха избивани поотделно, по двама или на групи. Тези убийства бяха толкова безпричинни и произволни, че дълго време представляваха загадка за конната полиция, даже по време на капитаните, а дори и по-късно, когато хората започнаха да добиват злато и правителството на доминиона изпрати губернатор, който да застави този край да плаща за своето забогатяване.

Но още по-загадъчно беше пристигането на самия Имбер в Доусън, за да се предаде на правосъдието. Бе към края на пролетта. Юкон реवेशе и се мяташе под леда, когато старият индианец се отклони от пъртината, която минаваше по реката, с мъка се изкачи по брега и застана на главната улица с примигващи очи. Хората, които го видяха, забелязаха, че е слаб и че му се преплитат краката.

Като залиташе, той се дотътри до купчина греди и седна. Седя така през целия ден, отправил поглед право пред себе си, към безкрайния поток от бели хора, който течеше около него. Много хора го поглеждаха с любопитство и пускаха разни забележки по адрес на стария сиваш, който имаше толкова странен израз на лицето. Мнозина си спомняха по-късно, че необикновеният му вид им направил силно впечатление, и се гордееха с острата си проникателност за необикновеното.

Но на Дикенс, на Малкия Дикенсън, беше съдено да стане герой на тази случка. Малкия Дикенсън бе пристигнал в страната с големи мечти и с джоб, пълен с пари, но заедно с парите се стопиха и мечтите и за да спечели пари за обратния път до Щатите, той бе приел чиновническа

длъжност в комисионерската фирма на Холбрук и Мейзън. Купчината греди, на която седеше Имбер, се намираще точно срещу кантората на Холбрук и Мейзън. Дикенсън погледна към Имбер, преди да отиде на обяд; когато се върна, той отново погледна през прозореца – старият си-ваш беше още там.

Дикенсън продължи да гледа през прозореца и винаги след това, подобно на останалите, се гордееше с острата си наблюдателност. Малкия Дикенсън имаше романтична душа и в неподвижния стар езичник видя някакво олицетворение на сивашкия народ, който се визира с непроницаемо спокойствие в тълпата англосаксонски завоеватели. Часовете се нижеха, но Имбер не променяше положението си; не трепваше даже и един мускул от тялото му. Това напомни на Дикенсън за друг човек, който също така беше седял изправен в една шейна на главната улица, а хората минаваха нагоре-надолу край него. Всички мислеха, че човекът си почива, но по-късно, когато се докоснаха до него, откриха, че тялото му е сковано и студено, и разбраха, че човекът е умрял от замръзване, и то точно по средата на многолюдната улица. За да може да се намести тялото му в ковчега, те се принудиха да го завлекат до един огън, малко да се размрази. Ледени тръпки ползиха по гърба на Дикенсън при този спомен.

Малко по-късно Дикенсън излезе да се поразхлади и да изпуши една пура на тротоара пред кантората. Не след дълго оттам мина Емили Трејвис. Тя

бе изискана, деликатна и нежна и независимо дали се намираще в Лондон или Клондайк, се обличаше както подобава на дъщерята на минен инженер, притежател на милиони. Малкия Дикенсън остави пурата на перваза на един прозорец, откъдето да може да я вземе отново, и свали шапка.

Те вече бърбяха десетина минути, когато Емили Трејвис погледна през рамото на Дикенсън и нададе изплашен вик. Дикенсън се обърна и също се изплаши. Имбер бе пресякъл улицата и стоеше зад него като мрачна сянка, приковал поглед в момичето.

– Какво искаш? – попита Малкия Дикенсън със смел, но несигурен глас.

Имбер измърмори нещо и се приближи до Емили Трејвис. Той я огледа от главата до петите с остър и изучаващ поглед. Изглежда, особено го привлякоха копринените кестеняви коси на момичето и руменият цвят на бузите ѝ, покрити с нежен мъшец като крилото на пеперудата. Той се завъртя около нея, като я оглеждаше с преценяващото око на

човек, който изучава телосложението на кон или конструкцията на лодка. Обикаляйки я, ухото ѝ попадна между погледа му и лъчите на залязващото слънце и той се спря да съзерцава, удивен, неговата розова прозрачност. След това пак спря поглед върху лицето ѝ и дълго и настойчиво гледа в сините ѝ очи.. Той отново измърмори, нещо, хвана ръката ѝ между рамото и лакътя и я прегърна с другата си ръка. Отвращение и учудване се изписаха по лицето му и той пусна ръката на момичето с презрително мърморене. След това произнесе няколко гърлени срички, обърна ѝ гръб и запита нещо Дикенсън.

Дикенсън не разбра нищо и Емили Трейвис се засмя. Имбер се обръщаше ту към единия, ту към другия, като се мръщеше, но и двамата клатеха отрицателно глави. Той се канеше да си тръгне, когато момичето извика:

– Ей, Джими! Ела тук!

Джими дойде от насрещната страна на улицата, Той беше висок, тромав индианец, облечен по модата на белите, с широкопола шапка, подобна на тези, които носят кралете на Елдорадо. Той заговори на Имбер със заекване и гърлени звуци. Джими беше ситканец и имаше съвсем слаби познания по диалектите, на които говореха във вътрешността на страната.

– Той от племе Бяла риба – обърна се Джими към Емили Трейвис. – Мене не разбира него много добре. Той иска види вожда на бели хора.

– Губернаторът – подсказа му Дикенсън. Джими поговори още малко с индианеца от племето Бяла риба и на лицето му легна мрачна сянка и недоумение.

– Мисля, търси капитан Алегзандър – обясни

той. – Казва, убил бял мъж, бял жена, бял момче. Много бели хора убил. Той иска умира.

– Сигурно е побъркан – каза Дикенсън.

– Какво е това? – попита Джими. Дикенсън вдигна пръст и като даде вид, че го пъха в главата си, и го завъртя.

– Може да, може да – каза, Джими, като се обърна към Имбер, който все още настояваше да види вожда на белите хора.

Един конен полицаи (в Клондайк конната полиция не използва коне) се присъедини към групата и чу желанието на Имбер. Той беше едър млад мъж с широки рамене, голям гръден кош и стройни крака, които сега беше разкراчил широко. Въпреки че Имбер бе висок, той го надвишаваше с половин глава. Очите му бяха хладни и сиви, погледът – решителен; държеше се с особена увереност в силата, наследена от

поколения. Прекрасната му мъжественост се подчертаваше от неговата младост – той бе почти момче, а по загладените му бузи руменината пламваше така бързо, както по бузите на което и да било момиче.

Той веднага привлече вниманието на Имбер. В очите на индианеца блесна пламък при вида на сабления белег, който разсичаше бузата на полицаия. Той прекара сухата си ръка надолу по бедрото на младежа и поглади изпъкналите му мускули. С кокалчетата на пръстите си почука по широките му гърди, след това опипа и мушна с пръст твърдите мускули, които обвиваха раменете му подобно на броня. Към групата се присъединиха любопитни минавачи – златотърсачи, планинари и жители от пограничните райони, синове на дългокраки и широкоплещести поколения. Имбер местеше погледа си от един на друг, след това заговори високо на езика

на племето Бяла риба.

– Какво казва индианецът? – попита Дикенсън.

– Казва, всички направени като един човек, като полицаия – преведе Джими.

Малкия Дикенсън беше дребен на ръст. Какво щеше да си помисли сега мис Трейвис? Той се разкая, че зададе подобен въпрос.

Полицаят съжали Дикенсън и реши да му помогне. – Струва ми се, че от тази история ще излезе нещо. Ще го заведе на разпит при капитана. Кажи му да дойде с мен, Джими!

Джими започна отново да предъвква звуците, а Имбер смънка нещо с доволен вид.

– Попитай го, Джими, какво искаше да каже, когато ме хвана за ръката.

Джими преведе въпроса на Емили Трейвис и Имбер отговори.

– Казва, че вие не страхлива – обясни Джими. Емили Трейвис остана доволна.

– Казва, че вие не силна, но много пухкава като малко бебе. Той може вас счупи с две ръце. Той мисли много смешно и много чудно как може вие бъде майка на такива големи и силни мъже като този полицаия.

Бузите на ЕМИЛИ Трейвис пламнаха, но тя не наведе глава. Малкия Дикенсън се изчерви и много се смути. Кръвта зарумени лицето и на полицаия.

– Ей ти, тръгвай! – извика грубо той, като проби с рамото си път сред тълпата.

Така Имбер попадна в казармата, направи пълно и доброволно признание и вече не излезе оттам.

Имбер изглеждаше много уморен. По лицето му се четеше умората и унинието на възрастта. Раменете му бяха сведени безпомощно надолу, а в очите му нямаше блясък. Косите му биха били бели, но слънцето и времето ги бяха изгорили и похабили така, че те висяха безжизнени и безцветни. Той не се интересуваше от това, което ставаше около него. Заседателната стая беше претъпкана със златотърсачи и ловци и зловещите нотки в гърления им брътвеж долитаха до ушите му като грохота на морето от дълбоки пещери.

Той седеше близо до един прозорец и от време на време отправяше безразличен поглед към тъжния пейзаж, който се разстиляше отвън. Небето беше забулено от облаци и ръмеше ситен сив дъжд.

Настъпило бе пълноводието на Юкон. Ледът беше отплавал и сега реката заливаше града. По главната улица, нагоре и надолу, кръстосаха лодки с хора, които никога не почиваха. Имбер често виждаше как някои от лодките се отбиваха от главната улица и навлизаха в наводнения плац на казармата. Понякога те изчезваха от погледа му и той ги чуваше как се блъскаха в дървените греди на сградата и как пътниците се пока-терваха през прозорците. След туй до него долиташе плясъкът на водата под краката на мъжете, докато пресичаха залятата от Юкон голяма стая и се изкачваха по стълбите. След това се показваха на вратата със свалени шапки, обути с ботуши, от които се стичаше вода, и се присъединяваха към чакащата тълпа.

Докато хората насочваха погледите си към него и с враждебно очакване се радваха на наказанието, което трябваше да понесе, Имбер ги наблюдаваше и размишляваше за техния живот и за техния закон, който никога не спеше, а действуваше непрестанно, в добри и лоши времена, при наводнения и

глад, при беди, ужаси и смърт и щеше да съществува, както си мислеше той, до края на света.

Накакъв мъж почука силно по масата и глъчката стихна. Имбер погледна към него. Изглеждаше да е от главните, но Имбер предполагаше, че човекът с четвъртитото чело, седнал на друга маса малко по-назад, е най-главният и стои над всички даже и над човека, който беше почукал по масата. Един друг мъж от същата маса стана, взе в ръцете си тънки листове хартия и започна да ги чете на глас. В началото на всеки лист той прочистваше гърлото си, а в края наплюнчваше пръсти. Имбер не разбираше нищо от неговата реч, но другите я разбираха и той знаеше, че това ги разгневява. Понякога те се разгневяваха много, а един мъж даже го изруга с кратки и гневни думи, докато друг човек от масата

тропна, и той млъкна.

Човекът чете безкрайно дълго. Неговият монотонен и напевен глас приспиваше Имбер и когато: човекът престана да чете, той вече спеше дълбок сън. Изведнъж някакъв глас му заговори на езика на

племето Бяла риба; той се събуди и без да се изненада, видя лицето на сина на сестра си, младежа,

който преди няколко години бе напуснал племето, за да се засели при белите.

– Ти сигурно не си спомняш за мен – каза той вместо поздрав.

– Помня те – отвърна Имбер. – Ти си Хаукан, който ни напусна отдавна. Твоята майка е мъртва.

– Тя беше стара жена – каза Хаукан. Но Имбер не го слушаше; тогава Хаукан постави ръка на рамото му и го събуди отново.

– Аз ще ти разкажа всичко, което каза човекът;

за злимите, които си извършил и за които си разказал, глупчо такъв, на капитан Алегзандър. Сега трябва да кажеш дали това, което ще чуеш, е истина, или не. Така е заповядано.

Хаукан беше попаднал сред мисионери, които го бяха научили на писмо и четмо. Сега той държеше в ръцете си многобройните тънки листовци хартия, които човекът прочете на глас и които бяха написани от един чиновник, когато Имбер, с помощта на Джими, бе направил първото самопризнание пред капитан Алегзандър. Хаукан започна да чете. Имбер се заслуша, по лицето му се изписа удивление и той го прекъсна рязко.

– Това са мои думи, Хаукан. Те идват от твоите уста, а твоите уши не са ги чували никога.

Хаукан се усмихна самодоволно и приглади вчесаните си на път коси.

– Не, о Имбер, защото думите идват от хартията. Моите уши никога не са ги чували. Те идват от хартията, чрез очите отиват в главата ми, а после моите уста ги съобщават на тебе. Ето откъде идват.

– Оттам ли идват? Значи думите са върху хартията? – попита с благоговееен шепот Имбер, попипа с два пръста листовците хартия и погледна със страхопочитание към знаците, които бяха надраскани на тях. – Това е голяма магия, Хаукан, а ти си истински магьосник.

– Това е дребна работа, дребна работа – отвърна небрежно и гордо младежът. Той зачете наслуки от документа: – „В тази година, преди да се бе разпукал ледът, пристигна един старец с момче, което куцаше с единия си крак. Тях аз също убих, а старият човек вдигаше такъв

шум...“

– Истина е – прекъсна го Имбер със задъхан глас. – Той крещеше през цялото време и не искаше да умира. Но откъде знаеш всичко това, Хаукан? Да не би да ти го е казал вождът на белите хора? – Никой не ме е виждал, а аз съм го казал само на него.

Хаукан поклати нетърпеливо глава:

– Не ти ли казах, глупчо такъв, че всичко това е написано върху хартията? и

Имбер внимателно разгледа надраскания с мастилени знаци лист. – Също както когато ловецът разглежда снега и казва: „Вчера отгук е минал заек; тук до върбата се е спрял й се е ослушал, дочул е нещо и се е уплашил; тук се е обърнал и е побягнал назад, после се е затичал през-глава с големи скокове, но по-бързо и с по-големи скокове е тичал рисът; а тук, където и ноктите му са потънали по-дълбоко в снега, той е направил огромен скок, малко по-нататък е сграбчил заека, търкулнал се е по гръб и от тук нататък водят само стъпките на риса, а от заешките няма и следа.“ И ти ли можеш така, както ловецът гледа следите, останали върху снега, и знае какво се е случило тук и там, да гледаш хартията и да откриваш делата, които е извършил старият Имбер?

– Точно така – отвърна Хаукан. – А сега слушай и дръж бърбия си език между зъбите, докато не ти кажат да говориш.

Дълго чете Хаукан неговите показания, а Имбер млъкеше, потънал в мисли. Накрая той каза:

– Това са мои думи и всички думи са прави, но аз съм стар, Хаукан, и неща, които съм забравил, сега идват в главата ми, а добре е главният там на масата да знае и за тях. Веднъж от Ледените планини дойде мъж, който носеше хитро измайсторени железни капани; той ловеше бобри по река Бяла риба. Аз го убих. След това, а то беше отдавна, трима мъже търсеха злато, пак в река Бяла риба. Тях също убих и ги оставих за храна на дивите зверове. А при Петте пръста убих един човек, той плаваше със сал и имаше много месо.

Когато Имбер спираше за малко, за да си припомни миналото, Хаукан превеждаше, а един чиновник записваше думите му. Всички в съдебната стая слушаха като вкаменени всяка от тия неукрасени малки трагедии, докато Имбер разказа за червеноокия мъж с кривогледите очи, когото убил с

необикновено далечен удар със стрела.

– По дяволите! – извика някакъв мъж от предната редица на зрителите. В гласа му звучеше силна

мъка. Косата му бе червена. – По дяволите – повтори той. – Та това е моят брат Бил!

И от време на време в стаята се чуваше неговото мрачно „По дяволите“ и нито приятелите му, нито човекът на масата можеха да го накарат да млъкне.

Главата на Имбер клюмна отново, очите му се замъглиха, като че пред тях се спусна някаква завеса, която го отдели от заобикалящия го свят. Той се замисли дълбоко, така както само старостта може да се замисля върху безсмислените постъпки на младостта.

Хаукан го събуди отново и му каза:

– Стани, о Имбер. Нареджат ти да кажеш защо си извършил всички тези престъпления, убивал си хора, а накрая си дошъл тука да дириш закрила.

Имбер се повдигна с мъка на крака и се олюля. Той започна да говори с нисък, леко треперещ глас, но Хаукан го прекъсна.

– Този старец е НАПЪЛНО полудял – каза той на английски, като се обърна към човека с четвъртитото чело. – Говори глупости като някое малко дете.

– Ние ще изслушаме неговите думи, нищо, че са глупави – отвърна човекът с четвъртитото чело. – И ще го изслушаме дума по дума, до края. Разбра ли?

Хаукан разбра и в очите на Имбер проблесна пламък; той се досети за какво говореха синът на сестра му и началникът. Даже започна разказът, епичният разказ на един патриот с бронзова кожа, чиито думи заслужаваха да се излят от бронз за идните поколения. Тълпата слушаше като онемяла, а съдията с четвъртитото чело бе подпрял глава на ръката си и размишляваше за душата на цялата негова раса. Във въздуха се носеше само басовият тембър на Имбер, редуващ се с резкия глас на преводача, и от време на време, подобно на църковна камбана, долиташе учуденото възклицание „По дяволите“ на червенокосия.

– Аз съм Имбер от племето Бяла риба – започна да превежда Хаукан. Наследеният от Хаукан див инстинкт изведнъж се пробуди, той потисна повърхностното възпитание, което бе получил при мисионерите, когато долови в разказа на Имбер ритъма на първобитния живот. – Моят баща, Отсоаок, беше силен човек. Слънце и радост заливаха земята ни, когато бях малко момче. Хората не ламтяха по чуждото и животът на нашите бащи беше и техен живот. Жените намираха одобрение в очите на младежите, а младежите ги гледаха със задоволство. Жените кърмеха бебета на гърдите си и слабините им бяха изтощени от непрестанното

увеличение на племето. Мъжете тогава бяха истински мъже. В мир и изобилие, във война и глад те се държаха като истински мъже.

В реките имаше повече риба, отколкото сега, а в горите повече дивеч. Кучетата ни бяха вълча порода, с топла рунтава козина, издръжливи на бури и мраз. Както кучетата, така и ние издръжахме на бурите и мраза. Когато племето пели нахлуваше по нашите земи, ние го избивахме и нас ни избиваха, защото бяхме мъже ние, от племето Бяла риба, и нашите бащи и бащите на нашите бащи са се били срещу хората от племето пели и са определили границите на нашите земи.

Както казах, и ние бяхме издръжливи като кучетата. И един ден три нас дойде първият бял човек. Той пълзеше на четири крака по снега. Кожата му бе силно изопната и костите му стърчаха под нея. Никога преди това не бяхме виждали такъв човек и се чудехме от кое ли племе и земя е дошъл. Човекът беше много слаб, толкова слаб, че приличаше на малко дете. Сложихме го да легне на топли кожи край огъня и го нахранихме така, както се хранят малки деца.

Със себе си човекът водеше куче, три пъти по-голямо от нашите кучета, но също много отслабнало. Козината на кучето беше с къси косми и не го топлеше, а опашката му бе замръзнала и краят ѝ окапа. И на това особено куче също дадохме храна, подслонихме го край огъня и го бранехме от нашите кучета, които иначе щяха да го разкъсат. От еленовото месо и сушената лакерда човекът и кучето възвърнаха силите си, напериха се и станаха смели. Човекът започна да говори големи приказки, да се присмива на старците и на младежите, да гледа дръзко деvojките. Кучето му се биеше с нашите кучета и въпреки меката си и къса козина разкъса три от тях само в един ден.

Когато запитахме човека за неговото племе, той каза „Аз имам много братя“ и се засмя така, както не трябва да се смее. Когато силите му се възвърнаха напълно, той си замина, а с него отиде и Нода, дъщерята на вожда. Наскоро след това една от нашите кучки се окучи. Никога не бяхме виждали такава порода кученца – с големи глави и силни челюсти, с къса козина и съвсем безпомощни. Аз си спомням добре моя баща, Отсбаок, силния човек. Лицето му потъмня от гняв при вида на тяхната безпомощност. Той взе един камък, замахна и от безпомощните кучета не остана и следа. След две лета Нода се върна с момченце на ръце.

Това беше началото. След това дойде втори бял човек, с кучета с къса козина, които остави, когато си замина. Той отведе със себе си шест от нашите най-силни кучета, за които в задяна даде на Ку-Со-Ти, брата на моята майка, чуден пистолет, с който можеше да се стреля

бързо шест пъти по ред. Ку-Со-Ти се гордееше много с този пистолет и започна да се присмива на нашите лъкове и стрели. Той ги наричаше женски работи и с пистолет в ръка се нахвърли на една мечка. Сега всички знаем, че на лов за мечки не се ходи с пистолет, но откъде можехме да знаем тогава? Откъде можеше да знае и КУ-Со-Ти? И така той тръгна безстрашно към мечката и стреля бързо шест пъти поред; но мечката изръмжа и го хвана за гърдите, смачка го като че мачка яйце, а мазъкът му изтече върху земята като мед от гнездото на пчели. Той беше добър ловец и нямаше вече кой да носи месо на неговата индианка и на децата. Ние всички се натъжихме и казахме:

„Това, което е добро за белия човек, не е добро за нас.“ И това е истина. Белите хора са много и са дебели, но заради тях ние се изтощихме и станахме по-малко на брой.

Дойде и третият бял човек с голямо богатство от различни неща и хубава храна. Той взе двадесет от нашите най-силни кучета заради някои от тези неща. Къде с подаръци, къде с обещания той отведе със себе си, и десет от нашите млади ловци и никой не можа да каже накъде заминаха. Казват, че измрели в снеговете на Ледените планини, където никога не е стъпвал човешки крак, или по Хълмовете на мълчанието, които се намират на края на света. Но така или иначе никой от племето Бяла риба не видя повече кучетата и младите ловци.

Времето минаваше и идваха все повече и повече бели хора. С възнаграждения и подаръци те отвеждаха младите мъже със себе си. Понякога някои от тях се завръщаха и разказваха небивали истории за трудностите и опасностите по местата, които лежат отгътък земите на племето пели, но обикновено не се завръщаше никой. Ние си казахме: „Ако белите не се страхуват от нищо, то е, защото са много, но ние, хората от племето Бяла риба, сме малко, затова младите няма да заминават повече с тях.“ Но младите продължаваха да заминават, заминаваха и девойките, а нашият гняв растеше.

Вярно е, че ние ядахме брашно и солено свинско и пиехме чай, който ни доставяше голямо удоволствие; когато не можехме да си набавим чай, беше много лошо: тогава приказвахме малко и бързо се дразнехме. Така започнахме да изпитваме глад към нещата, с които търгуваха белите хора. Търговия! Търговия! Нищо друго не правехме, а само търговия. Една зима продадохме месото си за будилници, и часовници с развалени пружини, за изхабени пили и за негодни пистолети, защото липсваха патрони. Тогава настъпи глад, Нямахме никакво месо и преди настъпването на пролетта умряха четиридесет души.

„Сега сме много слаби – казахме ние, – хората от племето пели ще ни нападнат и ще заграбят земите ни.“ Но бедата беше връхлетяла не само върху нас, а и върху племето пели. И те бяха твърде слаби, за да се решат да ни нападнат.

Моят баща, Отобаск, силният човек, по това време бе вече много стар и много мъдър. Той каза на вожда такива думи: „Погледни, нашите кучета не са годни за нищо. Козината им не е вече гъста, не са вече силни и измират от мряза и от хамутите на шейните. Искаш ли да отделим кучетата вълча порода и да ги пуснем през нощта в гората да се кръстосат с дивите вълци, а останалите да избием? Така отново ще имаме силни кучета с топла козина.“

Вождът се вслуша в думите му и скоро племето Бяла риба се прочу със своите кучета, от които нямаше по-добри из целия край. Прочухме се само с кучетата, но не и с хората. Най-добрите млади мъже и жени бяха заминали с белите хора да скитат по пъртини и реки към далечни места. Младите жени се връщаха като Нода, остарели и съсипани, или не се връщаха изобщо. И младежите, ако се върнеха, не се заседаваха дълго край огньовете; те говореха лоши думи и се държаха грубо, пиеха дяволски питиета и по цели дни и нощи играеха на комар, а сърцата им винаги бяха пълни с безпокойство. Когато до тях достигаше зовът на белите хора, те тръгваха наново към непознати земи. Те бяха вече без чест и чувство за уважение, подиграваха се със старинните ни обичаи и се присмиваха в лицата, на вожда и на шаманите.

Както вече казах, ние, хората от племето Бяла риба, много отслабнахме. Заменихме топлите си дрехи и кожуси за тютюн и уиски и за тънки памучни дрехи, които ни караха да треперим от студ. Нападна ни и болестта, от която човек непрестанно кашля;

мъже и жени кашляха и се топяха през дългите нощи, а ловците хрочеха кръв по снега. Днес на един, утре на друг кръвта потичаше изведнъж от устата и той умираше. Жените започнаха да раждат малко деца, а тези, които раждаха, бяха слаби и болнави. От белите хора прихванахме и други болести, за които не знаехме и не бяхме чували нищо. По-късно разбрах, че ги наричат едра шарка и дребна шарка. Ние измирахме от тях така, както измира лакердата при водовъртежите, след като есенес хвърли хайвера си и няма защо повече да живее.

Най-чудното е, че белите хора дойдоха при нас като смъртен полъх, всичките им пътища водят към смъртта, самият им дъх е пълен със смърт и въпреки това те не умират. Техни са уискито, тютюнът и кучетата с къса козина; техни са безбройните болести: едрата шарка,

дребната шарка, кашлицата и кървавите хрочки; кожата им е бяла и те не издържат на студа и виелиците; техни са и негодните пистолети, които могат да стрелят бързо шест пъти поред. И въпреки многобройните им болести те пълнеят и преуспяват, простират тежката си ръка върху целия свят и потискат всички народи. Техните жени са нежни като малки бебета, крехки на вид, но иначе здрави, майки на силни мъже. И излиза, че

от цялата тази изнеженост, болести и слабост се ражда сила, мощ и власт. Белите хора са или богове, или дяволи. Аз не зная. Какво ли пък зная и аз, старият Имбер от племето Бяла риба? Едно ми е ясно само: никой не може да разбере тези бели хора, скитници и воители, където и да се намират те.

Както казах, дивечът в гората ставаше все то-малко и по-малко. Истина е, че пушката на белия човек е чудесно оръжие и може да убива от голямо разстояние, но каква е ползата от нея, когато няма по какво да се стреля? Когато бях малко момче от племето Бяла риба, по всеки хълм се виждаха елени и всяка година идваха безброй много карибу. Сега ловецът може да пътува десет дни по пъртината и нито един елен да не зарадва погледа му, да не споменавам това, че безбройните стада карибу сега съвсем изчезнаха. Аз казвам: малка е ползата от пушката, която убива от далечно разстояние тогава, когато няма нищо за убиване.

И аз, Имбер, се замислих върху тези неща, като гледах как хората от племето Бяла риба, от племето пели и от всички други племена по нашите земи гинеха, както гинеше дивечът в гората. Дълго размишлявах. Говорих с шаманите и с мъдрите старци. За да не ми пречи шумът, излязох извън селото, престанах да ям месо, за да не тежи на стомаха ми и да притъпява остротата на зрението и слуха ми. Дълго седях в гората, забравил сън и почивка, и с отворени очи и наострени уши чаках да доловя думата, която трябваше да дойде. Лутах се сам в тъмнината на нощта по брега на реката, където стенеше вятърът и плачеше водата, и сред дърветата дирех мъдрост от духовете на умрелите шамани.

Накрая пред очите ми се изпречиха като видение омразните кучета с къса козина и изведнъж всичко ми стана ясно. Благодарение на мъдростта на Отсбаок, мой баща и силен човек, кръвта на нашите кучета вълча порода се запази чиста, затова те имаха топла козина и издържаха в хамутите на шейните. Аз се върнах в селото и казах своята дума на мъжете. „Белите хора има племе – казах аз, – тяхното племе е много голямо, сигурно в страната им дивечът се е свършил, затова те са дошли при нас, за да отнемат земята ни. Белите хора ни направиха слаби и ние

измираме. Те са много гладно племе. Ние вече нямаме дивеч и добре ще е, ако искаме да живеем, да се разправим с тях така, както се разправихме с техните кучета.“

Аз казах още много думи и ги съветвах да се бием. Мъжете от нашето племе слушаха, едни казваха едно, други – друго, а трети говореха за съвсем глупави неща, но нито един не заговори смели думи за подвизи и борба. Но докато младите се показваха слаби и страхливи, аз забелязах, че старите воители седят мълчаливи и в очите им от време на време проблесват пламъчета. По-късно, когато цялото село заспа, аз заведох старците в гората и им говорих още. Сега ние постигнахме съгласие, спомнихме си хубавите младежки години, за свободната ни земя, за дните на изобилие, радости и слънце, и решихме отсега нататък да се наричаме братя, обещахме да пазим великата тайна и дадохме тържествена клетва да очистим нашата земя от злото племе, което дойде при нас. Ясно е, че бяхме глупави, но откъде можехме да знаем това ние, старците от племето Бяла риба?

За да окуража другите, аз извърших първия подвиг. Стоях на пост край Юкон, докато се появи първото кану. В него имаше двама бели. Аз се изправих на крака и вдигнах ръка, те отбиха кануто и се насочиха към мен. Когато мъжът на носа дигна глава да разбере какво исках от него, моята стрела профуча във въздуха и се заби в гърлото му. И той разбра. Вторият мъж, който седеше на кърмата и управляваше кануто, не беше успял да вдигне пушката до рамото си, когато едното от трите ми копия го прониза.

„Тези са първите – казах аз на старите воители, когато дойдоха при мене. – По-късно ще съберем старите воители от всички племена, а след това и всички младежи, у които има още сили, и работата ще тръгне по-леко.“

След това хвърлихме труповете на двамата бели мъже в реката. Кануто, което беше много хубаво, запалихме заедно с нещата в него. Но първо разгледахме нещата. Там имаше кожени чували, които разрязахме с ножове. Те бяха пълни с книжа като тези, от които чете ти, Хаукан, с разни знаци по тях, на които се чудехме и които не успяхме да разгадаем. Сега съм по-умен и разбирам, както ми каза

и ти, че това са словата на белите хора.

В заседателната стая се понесе шепот и глъч, кога го Хаукан преведе случката с лодката.

– Това е пощата, която изчезна през 91-ва година – обади се някакъв глас; – носеха я Питър Джеймс и Делени. Последен ги е видял

Матюс при езерото Льо Барж.

Чиновникът записваше усилено; към историята на Севера се прибавяше нова глава.

– Има още малко – продължи бавно Имбер. – Върху книгата е записано всичко, което извършихме. Всички бяхме стари хора и не разбрахме добре какво вършим. Аз, Имбер, и сега не разбирам. Ние убивахме тайно, защото годините ни бяха научили на сръчност и на това да вършим работата си добре, без да прибързваме. Веднъж при нас дойдоха бели мъже, изгледаха ни с мрачни погледи, наговориха ни груби думи, след това отделиха шест младежи и ги завързаха с железни вериги; тогава разбрахме, че трябва да убиваме повече. Един по един ние, старите хора, се отправяхме към непознати земи, нагоре и надолу по течението на реката. За тази работа се изискваше смелост. Ние бяхме стари и безстрашни, но далечните места все пак винаги всяват страх в сърцата на старците.

И така, ние избивахме хитро белите, без да бързаме. Ние ги избивахме и при Чилкут, и при Делтата, от планинските проходи до морето, навсякъде, където белите хора стануваха или пробиваха пъртина в снега. Вярно, че те измираха, но това не ни донасяше никаква полза. Те нахлуваха непрестанно през планините, броят им нарастваше бързо, докато ние, старците, ставахме все по-малко и по-малко. Помня още стана на белия човек край Еленовия проход. Той беше дребен човечец и трима от нашите старци го нападнали, докато спял. На следния ден аз се натъкнах и на четиримата. Само белият човек дишаше още, но му бяха останали достатъчно сили да ме прокълне ядовито, преди да умре.

Така вървеше цялата работа: днес умираше един старец, утре друг. Понякога минаваше доста време, преди да научим за смъртта на някой от нашите, Друг път не научавахме нищо. Старците от другите племена бяха слаби и страхливи и не искаха да се бият. Един по един

всички си отидоха, докато останах сам. Аз съм Имбер от племето Бяла риба. Мой баща е Отобаок, силен човек. От племето Бяла риба не остана вече никой. Аз съм последният от старците на нашето племе. Младите хора ни напуснаха, едни отидоха при племето пели, други при племето Лакерда, а най-много се заселиха при белите. Сега съм много стар и много уморен и понеже е безсмислено да се боря против закова, както казваш ти, Хаукан, аз дойдох да потърся този закон тук при вас.

– О Имбер, ти наистина си полудял – отвърна Хаукан.

Но Имбер не го чу, потънал в мислите си. Съдията с четвъртитото чело също се беше замислил; пред погледа му се изправи като огромно

привидение цялата негова раса – подкована със стомана, обвита в броня, раздаваща закони и определяща съдбата на другите народи. Той видя зората на своето бяло племе да блести с червени отблясъци в тъмнината на горите и мрачните морета; той видя как тази зора се разгаря в кървавочервени пламъци и преминава в тържествен и сияещ ден; а в подножието на потъналите в сянка склонове той видя кървавочервени пясъци да потъват в нощта. И зад всичко това той видя Закона – безмилостен и могъщ, неотменим и неизбежен, по-велик от нищожните човешки същества, които го изпълняват или умират, притиснати от неговата тежест, по-силен от самия него – съдията, чието сърце желаше опрощение.

КРАЙ

© 1963 Борис Дамянов, превод от английски

Jack London
The League of the Old Men, 1902

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, 18 май 2003

Публикация:

Джек Лондон, Разкази и новели
Книгоиздателство „ГЕОРГИ БАКАЛОВ“, ВАРНА, 1987
Анелия Бошнакова, Сидер Флорин, преводачи, 1987
Борис Дамянов, Желяз Янков, Сидер Флорин, Тодор Вълчев, преводачи, 1963

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2211>]